

SCHAAPHERDER ANITA

“Ik leef voor mijn schapen”

Op een grijze ochtend in februari ontmoeten we de sprankelende schaapherder Anita Wichers. Al vele jaren hoedt zij de schaapskudde van tweehonderd schapen over het gebied van de Lemelerberg. Nu zijn de meeste schapen drachtig en is er weinig voedsel in de natuur, maar speciaal voor De Ommer neemt Anita de schapen mee uit de kooi. Vakkundig begeleidt Anita de kudde samen met haar honden naar de plek waar ze moeten staan. Met zicht op haar schapen spreken we Anita over haar boeiende leven als schaapherder.

Ommen staat bekend om haar prachtige natuur en wie kan ons beter vertellen over die natuur dan schaapherder Anita? Zij beleeft de natuur in de gemeente Ommen iedere dag weer opnieuw. “Mijn telefoon heb ik niet standaard bij me, want ik kijk er het liefst zo min mogelijk op. Gewapend met mijn verrekijker kijk ik naar boven en om me heen, pas dan zie je de mooiste dingen zoals unieke insectsoorten en bijzondere vogels.”

Voordat Anita schaapherder werd had ze helemaal niets met schapen. Zo’n 25 jaar geleden werkte ze in de horeca op een golfclub. “Helaas was daar in de winter weinig werk, dus zocht ik om die tijd te overbruggen een andere tijdelijke baan. Ik liep altijd al heel veel in de natuur met mijn honden en het viel me op dat er veel zwerfafval

in het bos lag. Aan de boswachter vroeg ik toen of ik dat mocht gaan opruimen. Dat mocht, maar ook gaf hij aan dat ze in februari hulp nodig hadden bij het lammeren. Dat ben ik toen vrijwillig gaan doen.”

Anita had erg veel plezier in het helpen van de toenmalige schaapherder Teun Heuver. Toen ze van Landschap Overijssel de vraag kreeg of ze een kudde wilde hoeden in het Wierdense Veld besloot ze ervoor te gaan. Teun Heuver ging in 2012 met pensioen en Anita werd zijn opvolger als schaapherder op de Lemelerberg.

Levende maaimachine

Inmiddels gaat Anita al jaren met heel veel plezier met de kudde de hei op. In de maanden mei tot en met december leven de schapen van de berg. Ze grazen dan elke dag uur lang. Zeven dagen per week staat de kudde dan in de heide. Voor de schapen is voeding de noodzaak, voor de berg is het een natuurlijke maaibeurt. "De kudde wordt door Landschap Overijssel met deze functie ingezet, het is echt een levende maaimachine. Ze eten alle grasjes en boompjes tussen de heide weg en zo blijft de heide in goede conditie."

Anita werkt samen met zeven vrijwilligers. Vijf hiervan gaan er ook met de kudde de hei op. Zelf gaat er geen dag voorbij dat ze niet werkt. "We pakken het hele gebied plek voor plek aan. Stukje voor stukje gaat de kudde over de berg zodat elke plek 'gemaaid' wordt door een schaap." De schapen gaan dan aan het einde van de dag niet terug naar de schaapskooi, maar verblijven in een flexibele omheining. Zo kan de dag erna direct gestart worden met het begrazen van het volgende stukje land.

Ze kennen me

Als herder maakt Anita veel bijzondere dingen mee. "De lammergier die hier een poosje terug verbleef? Die heb ik als eerste gezien! Soms sta ik met open mond te kijken naar wat er zich afspeelt in de natuur. Op een dag zag ik eens een jonge ree roepen om zijn moeder. Er stond duidelijk iets te gebeuren. Ineens springt er een grote vos uit het maisveld! Duidelijk op jacht naar een prooi. Die vos heb ik wel even flink laten schrikken zodat hij uiteindelijk wegvluchtte", grijnst Anita.

Toen Anita wegens een coronabesmetting tien dagen lang niet bij de kudde was, overkwam haar bij terugkomst op de heide iets bijzonders. "Nog nooit was ik zo lang niet bij de schapen geweest. Ik werk iedere dag en ga nooit op vakantie. Toen ik met mijn landrover aan kwam rijden en de vrijwillige schaapherder begroette, was het alsof de schapen me allemaal begroetten. Ze maken nooit veel geluid, maar er klonk een luid gebèèh toen ze mijn stem hoorden. Ze hadden me gemist!"

Kippenvel

Dat de schaapskudde een bijzonder hechte club is, bleek toen er op een dag plotseling een schaap overleed aan een hartstilstand. Anita: "Ik kon niks meer doen, het schaap spartelde nog wat, maar was al snel weg. We waren midden op de berg en ik kon er niet met de auto komen om het overleden schaap op te halen. Ik heb het daarom een beetje aan de zijkant gelegd, zodat we later terug konden komen om het dier te ruimen. De kudde moest weer verder. Voordat ze vertrokken gingen alle schapen in een kring om het dode schaap staan. Ze liepen er een rondje omheen en liepen daarna weg. Het was alsof ze het dier een laatste groet brachten. Kippenvel kreeg ik ervan!"

Als het mooi weer is, zie je veel fietsers en wandelaars op de Lemelerberg. Anita krijgt dan heel veel aanspraak. "Ik vind het erg leuk als mensen geïnteresseerd zijn in mijn werk. Mensen die langfietsen zeggen dan wel eens dat ik de mooiste baan ter wereld heb. En ik ben het met ze eens, maar zij zien echter niet dat ik acht uur lang op een plek moet blijven staan en dat ik er ook sta als het keihard regent of in de hitte op een warme dag. Hoe geweldig ik dit werk ook vind, een schaapherder moet hard werken en dit werk is echt niet voor iedereen weggelegd."

Ondeugende schapen

Anita vertelt lachend dat ze altijd extra goed moet opletten als ze aan de praat raakt met geïnteresseerde wandelaars of fietsers. "De kudde is zo slim! De schapen zien dat ik even afgeleid ben en dan wil het nog wel eens voorkomen dat ze al een stuk verder lopen. Zo ben ik ze af en toe wel eens kwijt. Door hun sporen te volgen, denk aan hoefjes in het zand of verse keutels, vind ik ze altijd weer snel. Voordeel is dat ze bijna altijd bij elkaar blijven. In de kudde zitten zes zwarte schapen en als ik die alle zes zie, weet ik dat waarschijnlijk de hele kudde bij elkaar is."

De kudde van dichtbij zien?

De schaapskooi is niet openbaar voor publiek, maar wel organiseert Landschap Overijssel elk jaar Lammetjesdagen en open kindermiddagen. "Het is mooi om te kunnen laten zien hoe fantastisch het werk is met de schapen"

Als het aan Anita ligt doet ze dit werk nog minstens tien jaar. "Het is hard werken, iedere dag met een grote rugtas en 2 liter water voor de honden het natuurgebied in wandelen. Zo blijf ik in ieder geval wel fit! Hoe zwaar het soms ook is, de schapen zijn echt mijn leven. Als ik niet voor de kudde kan zorgen, zou ik echt niet weten wat ik zou moeten doen."

Terwijl wij praten maakt onze fotografe Marlie foto's van de schapen. Als één schaap steeds bij Marlie komt voor een aai over haar kop, vertelt Anita dat dit Oale Moeke is. "Het oudste vrouwtje en een echte knuffelkont!"

